

Data druhé vlny šetření *Současná česká rodina* jsou nyní dostupná ke stažení pro výzkumné a studijní účely

Vědecké komunitě a studujícím jsou nyní dostupná data z druhé vlny šetření výzkumu *Současná česká rodina*. Vzorek sestává z téměř čtyř tisíců respondentek a respondentů, kteří se v roce 2025 zúčastnili českého dotazníkového šetření vycházejícího z mezinárodního *Generations and Gender Survey*. Získaná data mohou sloužit jako zdroj pro výzkum rodinných a partnerských dynamik, životních drah, socioekonomického postavení či společenských postojů nebo při tvorbě veřejných politik na základě informovaných rozhodnutí o populačních procesech. Všem respondentkám a respondentům děkujeme za jejich účast a ochotu se výzkumu účastnit.

Projekt *Současná česká rodina* jako součást infrastruktury GGP

Projekt *Současná česká rodina* (www.ggp-cz.fss.muni.cz) je realizován jako součást širší celosvětové výzkumné infrastruktury *Generations and Gender Programme* (GGP, www.ggp-i.org), jejíž významnou složku tvoří mezinárodně harmonizované panelové šetření *Generations and Gender Survey* (GGS). GGS je designováno pro sběr panelových dat v jednotlivých cyklech, přičemž každý cyklus obsahuje až tři vlny dotazování na stejném vzorku. Ideální časový rozestup mezi jednotlivými vlnami je stanoven na tři roky. Česká republika je jednou z 19 zemí, které se zúčastnily už prvního cyklu šetření GGS (v ČR tento cyklus začal v roce 2005 a pokračoval druhou vlnou v letech 2008–2009).

Aktuálně běží už druhý cyklus šetření GGS, v Česku známý pod názvem *Současná česká rodina*, do kterého je zapojena řada zemí/regionů Evropy, Asie a Jižní Ameriky. V 19 zemích již sběr dat proběhl, další jej chystají. Data první české vlny druhého cyklu byla sbírána mezi lety 2020 až 2022 a přinesla odpovědi více než 5000 respondentek a respondentů ve věku od 18 do 69 let nejen o jejich rodinných a partnerských historiích a dynamikách, ale také o jejich vypořádávání se s pandemií covidu-19 (Kreidl et al., 2023). Stejný vzorek respondentek a respondentů byl v roce 2025 opětovně osloven s žádostí o účast ve druhé vlně, která se v daném roce také uskutečnila. Anonymizované individuální databáze (ve formátech pro SPSS, STATA a Excel) z obou vln šetření jsou nyní dostupné k nekomerčním, výzkumným a studijním účelům v Datovém portálu GGP (www.ggp-i.org/data), kde lze získat i datové soubory z dalších zemí. Metadata k těmto šetřením lze procházet v portálu Colectica (ggp.colectica.org). Stažení dat je podmíněno registrací na webu GGP a podpisem prohlášení o afiliaci, důvěrnosti a podmínkách oprávněného užívání datasetů GGS (*Statement of Affiliation, Confidentiality, and Terms of Acceptable Usage for GGS Data Sets*). Data je možné pro výzkumné a studijní účely využívat bezplatně.

Ředitelkou globální infrastruktury *Generations and Gender Programme* je Anne Gauthier z *Nizozemského interdisciplinárního demografického institutu* (NIDI). Na

české sekci GGP, projektu *Současná česká rodina*, se podílí Katedra sociologie Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity s vedoucím projektu Martinem Kreidlem a Katedra demografie a geodemografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy se spolupracující vedoucí Annou Šťastnou. Sběr dat byl realizován prostřednictvím výzkumné agentury SC&C. Od roku 2024 je projekt *Současná česká rodina* součástí *Cestovní mapy velkých výzkumných infrastruktur ČR* a financován v rámci projektu *Český národní uzel pro výzkum rodiny (GGP-CZ)* prostřednictvím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (projekt č. LM2024074).

Data získaná z dotazníkového šetření

Převažující část dotazníku GGS je tvořena otázkami obdobnými napříč zeměmi, doplňující část dotazníku mohou tvořit tzv. národně specifické otázky. V kontextu českých dat druhé vlny byl jako součást národně specifických otázek zařazen nově vytvořený modul prvních reprodukčních zkušeností (Beaujouan et al. 2025, viz také níže). Harmonizace dat a shodné kódování proměnných usnadňují uživatelům provázání jednotlivých vln a komparativní analýzu napříč zeměmi. Data z české druhé vlny šetření obsahují celkem 16 dotazníkových modulů věnujících se řadě oblastí rodinného, partnerského, ale i individuálního života:

1. základní demografické údaje;
2. bydlení – změna bydlení mezi vlnami, spokojenost s bydlením, záměr stěhovat se;
3. partnerství – proměna partnerství mezi vlnami, důvody pro oddělené bydlení s partnerem/partnerkou, frekvence kontaktů, záměr společného soužití a uzavření manželství, forma seznámení, spokojenost se vztahem, zvažování rozchodu;
4. single život – spokojenost se životem mimo partnerství, snaha o navázání vztahu, důvody pro single život;
5. sexuální orientace – typ sexuální orientace, časování uvědomění, management projevů sexuální orientace;
6. rodičovství – vlastní, nevlastní a adoptované děti a jejich bydlení, frekvence a podoba kontaktu s dětmi;
7. rozdělení domácí práce a péče s partnerem/partnerkou, získaná a poskytovaná pomoc s péčí o dítě mezi blízkými, institucionální péče o dítě;
8. reprodukce, fertilita a první reprodukční zkušenosti – krátkodobé a dlouhodobé záměry počít dítě, očekávaný dopad dítěte na život, splnění podmínek pro početí dítěte, problémy s početím a neplodnost, užití metod na podporu početí a léčbu neplodnosti, časování, okolnosti a výsledek první reprodukční zkušenosti, neplánované početí;
9. wellbeing a zdraví – životní spokojenost, pocit štěstí, pocit zdraví, péče o vlastní osobu;
10. soužití s dalšími členy domácnosti;

11. mezigenerační vztahy, opouštění a návrat do domácnosti rodičů – frekvence a podoba kontaktu s matkou a otcem, prarodičovství, důvody pro odstěhování se od rodičů nebo nastěhování se k rodičům;
12. intenzivní rodičovství – zvýšená rodičovská zodpovědnost za úspěšnost a prospívání dítěte, dítě jako středobod pozornosti rodičů;
13. vzdělání a ekonomické postavení respondenta/respondentky, podoba úvazku, práce přesčas, z domova, v noci a o víkendu, riziko ztráty zaměstnání, ideální počet odpracovaných hodin pro matky a otce;
14. vzdělání a ekonomické postavení partnera/partnerky, podoba úvazku, práce přesčas, z domova, v noci a o víkendu, riziko ztráty zaměstnání;
15. finanční situace – příjem a vycházení s příjmy, očekávání do budoucna;
16. globální nejistoty – obavy, důvěra v instituce, důvěra v okolí, postoje k manželství, míra optimismu, přijímání rizika.

Druhé vlny šetření *Současná česká rodina* se od ledna do října 2025 zúčastnilo celkem 3717 respondentek a respondentů z původních 5594, kteří se zapojili do první vlny v letech 2020–2022. Podmínkou pro účast byl věk 18–69 let v době první vlny sběru dat, dlouhodobý pobyt v Česku a schopnost odpovídat na dotazník v českém jazyce. Původní vzorek vznikl pravděpodobnostním výběrem.

Zatímco v první vlně šetření dominující vyplňování dotazníku metodou CAWI (*computer assisted web interviewing*) ještě v omezeném počtu případů doplňovalo také vyplňování dotazníku spolu s tazatelem (metodou CAPI – *computer assisted personal interviewing*), ve druhé vlně šetření již všichni odpovídali na otázky samostatně na mobilu, počítači či jiném chytrém zařízení metodou CAWI (v prostředí Blaise), ačkoli možnost vyplnit dotazník s pomocí tazatele byla stále k dispozici. Respondentkám a respondentům, kteří dotazník vyplnili, náležela odměna ve výši 500 Kč (při vyplnění do týdne od oslovení zvýšená na 600 Kč).

Z metodologických důvodů byl součástí šetření i sběr paradat o interakci respondentů s online dotazníkem. Tato data jsou využívána pouze interně pro metodologický výzkum určený k zajištění kvality dotazníku a monitoringu kvality získaných dat a nejsou součástí veřejné archivované databáze. Metodologové mimo český tým velké výzkumné infrastruktury GGP-CZ by k těmto datům v případě zájmu mohli získat přístup prostřednictvím bezpečného datového centra při Českém sociálněvědním datovém archivu (<https://archiv.soc.cas.cz/cz/pristup-k-datum/data-safe-centrum-csda>).

Podle mezinárodně sdílené metodiky by se další dotazování totožného vzorku respondentů mělo uskutečnit v roce 2028.

Citace dat a evidence v RIV

S ohledem na to, že sběr dat je financován z programu na podporu velkých výzkumných infrastruktur Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, je pro další fungování této infrastruktury klíčové, aby všichni uživatelé tato data (spolu s uži-

tou infrastrukturou) také odpovídajícím způsobem citovali a registrovali (s napojením na infrastrukturu) v Rejstříku informací o výsledcích (RIV). Doporučená citace dat/infrastruktury je: Tato studie používá česká data z druhé vlny mezinárodního šetření Generations and Gender Survey II (Kreidl et al., 2026), která byla financována v rámci velké výzkumné infrastruktury „Český národní uzel pro výzkum rodiny“ (projekt č. LM2024074).

Dovolujeme si také uživatele českých dat GGS požádat, aby nám výstupy, ve kterých česká data GGS využili, laskavě zaslali e-mailem na adresu ggp@fss.muni.cz. Usnadní nám tím evidenci výstupů, propagaci infrastruktury a vyjednávací pozici s poskytovateli financí na její provoz.

Darina Kmentová, Martin Kreidl
Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita, Brno
483778@muni.cz

Literatura

- Beaujouan, E., Singh, S., Šťastná, A., Kreidl, M., Dvořák, D., Hubatková, B., Kmentová, D., Slabá, J., Passet-Wittig, J., Goisis, A. a Väisänen, H. (2025). First reproductive experience: A survey module. *Demographic Research*, 53(37), 1173–1206.
<https://doi.org/10.4054/DemRes.2025.53.37>
- Kreidl, M., Šťastná, A., Hubatková, B., Slabá, J., Perdoch Sladká, D. a Zvoníček, T. (2023). *Současná česká rodina: dokumentace k datům*. Masarykova univerzita.
<https://doi.org/10.5817/CZ.MUNI.M280-0083-2023>
- Kreidl, M., Šťastná, A., Hubatková, B., Kmentová, D., Dvořák, D., Slabá, J., Kocourková, J., Beaujouan, E., Singh, S., Passet-Wittig, J., Goisis, A., Väisänen, H., Rokos, J., Connolly, A., Betül Savaş, E., Alkoç, N., L'Haridon, N. a Grünwald, O. (2026). *Czech Harmonized Generations and Gender Survey-II. Wave 2 (2025). Version 1* [Data set]. GGP Data Archive.